

Авторка статті:

Ольга ІЛЛІНА,

кандидатка педагогічних наук, доцентка,
доцентка кафедри соціальних технологій

Авторка статті:

Інна ЛІТЯГА,

кандидатка педагогічних наук, доцентка,
доцентка кафедри соціальних технологій

МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В СУЧАСНОМУ ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ

Умови пандемії COVID-19 вимагають внесення кардинальних змін в організацію освітнього процесу в сучасних закладах освіти всіх рівнів. Переважна більшість вітчизняних закладів вищої освіти застосовує змішану форму навчання, переходячи при введенні карантинних обмежень на дистанційне навчання. Аналіз науково-педагогічних джерел свідчить, що визначення дистанційної освіти зазнає змін. Традиційно під дистанційною освітою розуміли взаємодію між педагогом і учнем, яка відбувається в різних місцях, але не обов'язково одночасно. Останні визначення спираються на нові інтерактивні технології і під дистанційною освітою розуміють взаємодію, що відбувається віддалено, але в той же час. Відповідно до Наказу Міністерства освіти і науки України від 08.09.2020 р. № 1115 дистанційне навчання – організація освітнього процесу (за дистанційною формою здобуття освіти або шляхом використання технологій дистанційного навчання в різних формах здобуття освіти) в умовах віддаленості один від одного його учасників та їх як правило опосередкованої взаємодії в освітньому середовищі, яке функціонує на базі сучасних освітніх, інформаційно-комунікаційних (цифрових) технологій [1].

Отже, дистанційне освіта є відкритою системою навчання, що вимагає використання сучасних інформаційних технологій та мультимедіа. В Україні найпопулярнішими сервісами є Zoom і Google Meets, Google Classroom, електронна дошка IDroo тощо. Така форма навчання вимагає відповідного технічного забезпечення. За результатами дослідження “Доступ до освіти під час обмежень COVID-19”, проведеним у 2021 році Центром соціальних експертиз при Інституті соціології НАН України, 78% здобувачів мають обмежений доступ до комп'ютерів; 63% респондентів зазначають, що проблемою є брак сучасних мобільних пристроїв; 55% зазначають проблеми з інтернет-зв'язком.

Розвиток дистанційного навчання, технологічна модернізація, відповідне переосмислення змісту освіти потребують вивчення і впровадження європейського досвіду відкритої освіти. Ще на початку XXI століття у країнах ЄС відбулось переосмислення форм навчання у зв'язку з прагненням забезпечити можливості щодо формування власної траєкторії навчання, яка б містила опанування обраними освітніми програмами, закінчення курсів за вибором тощо. Такий підхід ґрунтувався на наступних документах ЄС: «Переосмислення освіти: інвестування у професійні навички з метою забезпечення кращих соціально-економічних результатів», 2012 р. [5]; «Перехід до відкритої освіти: Інноваційне викладання та навчання для всіх за допомогою нових технологій та відкритих освітніх ресурсів», 2015 р. [4]; «Нові пріоритети європейського співробітництва у сфері освіти та професійної підготовки», 2015 р. [3] та інших. У зазначених документах робиться наголос на необхідності включення в зміст вищої освіти масових он-лайн курсів (MOOCs тощо), відкритих освітніх ресурсів (OER), навчальних аналітик (learning analytics). Це надає змогу здобувачам вищої освіти

персоналізувати процес навчання, створити свою освітню траєкторію, яка буде задовольняти їх освітніх інтересів і потреб.

Цікавим є досвід Польщі, де при вищих навчальних закладах створені спеціальні центри такі як Центр дистанційного навчання (Сілезький університет м. Катовіце), Центр безперервної освіти та навчання (Швєнтокшиська Політехніка), Центр нестационарної освіти (Гданська політехніка), Центр дистанційного навчання (Варшавська політехніка), Центр електронного навчання (Гірничометалургійна академія), Польський віртуальний університет, Віртуальний університет Інституту професійної освіти і навчання м. Варшава [2].

Отже, на даний час в розвинених країнах відбувається прискорений розвиток електронної освіти. В той же час в Україні йдеться лише про впровадження дистанційних освітніх технологій, в кращому випадку з використанням платформ Moodle, Global Online Science Labs та Mozaik education. Необхідно не тільки організовувати дистанційне навчання з використанням платформ для освіти в ІТ, які пропонуються в Інтернет, а і розробити систему зарахування в процесі здобування вищої освіти сертифікатів щодо проходження здобувачем он-лайн навчальних курсів, спрямованих на формування професійних компетентностей, включених до вимог професійного стандарту. Також це може бути зарахування результатів сертифікованих екзаменаційних послуг щодо навчання на коротких спеціалізованих освітніх програмах.

Використана література

1. Деякі питання організації дистанційного навчання: Наказ Міністерства освіти і науки України від 08.09.2020 р. № 1115. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0941-20#Text> (дата звернення: 24.02.2022).
2. Dobromir Dziwulak. Kształcenie na odległość w wybranych państwach europejskich. *Analizy BAS (Biuro analiz sejmowych)*. Warszawa, 2012. № 18 (85). S. 1-11.
3. *New priorities for European cooperation in education and training*, Brussels, European Commission, 2015. 114 p.
4. *Opening up Education: Innovative teaching and learning for all through new Technologies and Open Educational Resources*. Brussels, European Commission. Brussels, 2013. 13 p.
5. *Rethinking Education: Investing in skills for better socio-economic outcomes*. European Commission, Strasbourg, 2012. 17 p.